

Якуненко В. Є., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Троцюк Н. В., старший викладач

ТРУДОВА ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ СПІЛКИ АВІАПРАЦІВНИКІВ УКРАЇНИ

Просування України по шляху демократичних перетворень у суспільно-трудових відносинах передбачає формування чітких, доступних та прозорих механізмів здійснення працівниками права на об'єднання у різного роду громадські інституції, діяльність яких спрямована на представництво та захист їх прав та інтересів. Стаття 36 Конституції України забезпечує право працівників на об'єднання у професійні спілки [1].

Професійні спілки – це масові громадські організації працюючих робітників, службовців та осіб, що навчаються в спеціальних і вищих закладах освіти, незалежно від статі, раси, національності та релігійних переконань, створені на добровільній основі з метою захисту матеріальних інтересів і прав працівників та покращення умов їх праці [2, с. 111].

Однією з історично зумовлених, специфічних громадських організацій працівників виступає Професійна спілка авіапрацівників України, мета діяльності якої - здійснення представництва та захисту трудових, соціально-економічних прав та інтересів своїх членів.

Професійна спілка авіапрацівників України (далі – Профспілка) – це Всеукраїнська неприбуткова громадська організація, яка об'єднує на добровільних засадах працівників підприємств, установ та організацій цивільної авіації, гідрометеорологічної служби, авіаційно-спортивних товариств і клубів України, працівників та учнівську молодь, курсантів і студентів навчальних закладів по профілю діяльності згаданих відомств, інших організацій, незалежно від форм власності та видів господарювання і створена з метою представництва та захисту їх професійних, трудових, соціально-економічних прав та інтересів [3].

Правові основи правового становища Профспілки авіапрацівників України визначені на підставі міжнародно-правових актів та актів національного законодавства, ґрунтуються на низці положень міжнародно-правових актів МОП, ст.36 Конституції України [1], положень глави XVI КЗпП України «Професійні спілки. Участь працівників в управлінні підприємствами, установами, організаціями» [4], норм Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» [5] та статуту [3].

Як і будь-яка інша організація такого типу, Профспілка

авіапрацівників України, її первинна структура та її виборні органи мають право обирати, або ж делегувати представників в міжспілкові всеукраїнські та регіональні профоргани з метою відстоювання своїх законних інтересів та інтересів її членів, організації зусиль у вирішенні проблем, які постають перед нею, а також відкликати своїх представників в установленому порядку. Отже, трудова правосуб'єктність даної професійної спілки охоплює всю систему її правових якостей, які дозволяють вступати у трудові правовідносини. Йдеться про трудові правові повноваження, трудові права та обов'язки, які випливають зі змісту законодавства про професійні спілки та статуту [6].

Досягнення поставленої мети Профспілка авіапрацівників України домагається шляхом вирішення конкретних завдань, які зазначені в її статуті, а саме: а) представництва та захисту членів Профспілки в органах державної влади та місцевого самоврядування, у відносинах з роботодавцями, їх, об'єднаннями, а також іншими об'єднаннями громадян, тощо; б) забезпечення конституційного права своїм членам на працю за фахом та кваліфікацією; в) залучення членів Профспілки до продуктивної праці, дотримання ними громадської та виробничої дисципліни; г) впровадження такої системи оплати праці, яка б забезпечувала матеріальну зацікавленість продуктивно і якісно працювати, задовольняти життєво необхідні соціальні потреби працюючого та його сім'ї; д) створення здорових та безпечних умов праці кожному на робочому місці; е) скорочення робочого часу та раціональне використання вільного часу для відтворювання духовних та фізичних сил працюючих; є) підвищення кваліфікації та фахової перепідготовки працюючих у зв'язку з технічним переозброєнням виробництва; ж) представництва в управлінні державним соціальним страхуванням; з) ведення переговорів, укладання колективних договорів і угод, контролю за їх виконанням; и) проведення профспілкових акцій у межах діючого законодавства [3].

Статут Профспілки авіапрацівників України також визначає напрямки діяльності даної організації як суб'єкта трудового права, серед яких можна виділити основний – побудова врегульованих відносин між працівниками, роботодавцями та органами державної влади, ґрунтуючись на принципах гуманізму та справедливості в галузі цивільної авіації.

Слід звернути увагу й на інші напрямки діяльності цієї організації, визначені статутом, адже це є важливим аспектом вдосконалення трудових правовідносин, а саме: 1) забезпечення конституційного права на гідну працю шляхом постійного зростання реальної заробітної плати, покращення умов праці, сприяння економічному розвитку підприємств і організацій цивільної авіації; 2) захист трудових прав та інтересів членів профспілки за участю представників Профспілки при розробці програм оптимальної чисельності на підприємствах і в організаціях цивільної авіації; проведення роботи по роз'ясненню і дотриманню прав

працівників щодо гідної праці і зайнятості; 3) правозахисна робота, тобто представництво та захист трудових, соціально-економічних прав працівників шляхом здійснення громадського контролю за додержанням законодавства про працю з максимальним використанням всіх можливостей чинного законодавства; 4) робота з охорони праці; 5) розвиток молодіжного профспілкового руху в галузі цивільної авіації; 6) підбір, підготовка і навчання профспілкових працівників і активу; 7) участь в міжнародному профспілковому русі шляхом входження до складу Міжнародного об'єднання профспілок авіапрацівників та подальша солідарна підтримка міжнародних акцій при відстоюванні соціальних прав та інтересів трудящих у рамках боротьби за гідну працю як основи добробуту [7].

Підводячи підсумок, необхідно зазначити, що Профспілка авіапрацівників України є повноправним суб'єктом трудового права в галузі цивільної авіації, діяльність якої ґрунтується на єдності, солідарності, згуртованості та високому організаційному рівні. Трудова правосуб'єктність Профспілки авіапрацівників України – це визначена нормами трудового права правова властивість даної професійної спілки мати, здійснювати (реалізовувати, набувати, виконувати) трудові повноваження та пов'язані із ними трудові права і обов'язки, а також нести юридичну відповідальність за їх невиконання чи неналежне виконання.

Література

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
2. Дмитренко Ю. П. Трудове право України / Ю. П. Дмитренко. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 621 с.
3. Статут професійної спілки авіапрацівників України від 22 грудня 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://aviaprofspilka.org/index.php?id=16414&show=60736>.
4. Кодекс законів про працю України: станом на 10.12.1971 № 322-VIII / Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 30. – Ст. 273.
5. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15.09.1999 № 1045-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 2-3. – Ст. 12.
6. Костюк В. Л. Трудова правосуб'єктність професійної спілки: поняття та особливості / В. Л. Костюк // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2011. – № 2(4) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2011/n2/11kvlpto.pdf>.
7. Пріоритетні напрямки у діяльності Центрального комітету Профспілки авіапрацівників України та профспілкових комітетів на період 2012-2016 років: Постанова VI з'їзду Профспілки авіапрацівників України від 22 грудня 2011 р. № 3д-6-2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://aviaprofspilka.org/index.php?id=16414&show=60740>.